

Mars i oceans

El nostre planeta es diu Terra, però en realitat la major part de la superfície està coberta per aigua! No és estrany, per tant, que des de l'espai s'assembli més a una esfera aigualida que a un desert sec. Per alguna cosa li diuen també el planeta blau.

Els mars i els oceans són fonamentals per a la vida perquè, entre altres coses, allotgen innumerables espècies de flora i de fauna i regulen la temperatura dels continents. Per això, són, sovint, font d'inspiració per a les obres d'escriptors i escriptores.

L'oceà és inabastable i pot arribar a milers de metres de profunditat, on les persones ni tan sols podem somiar arribar. O potser sí? Les profunditats marines són el marc de moltes creacions literàries i de llegendes o misteris que estimulen la nostra imaginació.

Ens hi cabussem?

Lectures

1

L'illa del tresor, de Robert Louis Stevenson

Es tracta d'un clàssic de la literatura juvenil que ens porta als ambients mariners plens de personatges misteriosos i, no hi podia faltar, un tresor per descobrir!

2

La filla del mar, d'Àngel Guimerà

Aquesta obra de teatre ens presenta la relació entre els personatges d'Àgata, Mariona i Pere Màrtir, ambientada en el món mariner d'un poble de la costa.

3

Com que la mar m'exclou dels seus combats, de Miquel Martí i Pol

El poeta de Roda de Ter va escriure molts poemaris, alguns pensats per a infants, sobre tot el que l'envoltava. La seva malaltia li impedia poder gaudir del mar, però no fer poesia com la que llegireu.

Continua l'itinerari

Personatges misteriosos

M'han demanat que escrigui tot el que recordo sobre l'illa del tresor, des del principi fins al final, sense amagar res tret de la localització exacta de l'illa, on encara hi ha part del tresor. De manera que em poso a escriure per recordar el temps en què el meu pare regentava la posada de l'Almirall Benbow, quan aquell fosc llop de mar va arribar per primera vegada a casa nostra.

El recordo com si fos ahir; com va arribar, coixejant, amb un carretó de mà on duia el seu cofre. Era un home robust, amb la pell castigada per la sal, el vent i el sol, bruna com una corfa de nou. La cicatriu de sabre que li travessava la galta era, per contra, d'una pal·lidesa malaltissa. Recordo que cantava una cançó antiga amb una veu ronca i tremolosa, que semblava haver nascut en alta mar i haver-se trencat a cops de botavares.

–Aquesta posada és, justament –va dir–, el port que em convé per recalar. Que quin és el meu nom? Em podeu dir *capità*.

Un dia, el capità em va cridar i, en gran secret, em va prometre que em donaria una moneda de plata el primer dia de cada mes amb la condició que tingués sempre els ulls ben oberts i l'avisés si veia arribar «un mariner amb una sola cama».

No cal dir com va afectar això els meus somnis: les nits de tempesta, quan el vent assotava la casa i les ones bramaven a la cala, podia veure'l amb la cama tallada o amb una sola cama que naixia al centre del seu cos. Veure com aquell home em perseguia, saltant entre les roques de l'espadat, constituïa el meu pitjor malson. Crec que amb aquella moneda de plata que em donava, el capità pagava a molt baix preu els meus malsons.

ROBERT L. STEVENSON
(Adaptació)

El mar és sovint l'escenari de moltes ficcions literàries: les dificultats que posa la natura a la gent de mar, el passat romàntic dels pirates o les llegendes han inspirat molts autors i autores a emmarcar-hi les seves narracions.

Activitats

- 1 IDENTIFICA** en el text totes les paraules relacionades amb el mar i classifica-les en les categories següents.
  - Relacionades amb la meteorologia.
  - Relacionades amb els vaixells.
  - Relacionades amb els elements naturals i el paisatge.
- 2 EXPLICA** en quin temps comença la narració i indica el moment en què es produeix un salt temporal.
- 3 PENSA I ESCRIU.** Tens malsons com els del protagonista del text? Com et fan sentir? Quines coses et fan por?

Treballant a la vora del mar

(Davant del mar, al matí. CATARINA, FILOMENA i LLUÏSETA treballen apedaçant unes xarxes. Al seu costat, MÒLLERA i RUFET han deixat la llanxa que estaven fent i es barallen. Les noies els separen.)

CATARINA. Aneu-vos-en, lladres! Que em tireu sorra al menjar!

MÒLLERA. (Calmat.) Tornem a treballar, Rufet!

(Rufet i Mòllera se'n tornen a treballar ronsejant.)

CATARINA. Sembla mentida! Dos companys que sou!...

FILOMENA. Jo ja hauria acabat aquest estrip de la xarxa.

LLUÏSETA. Oh, si a migdia no estem llestes ja veuràs!

CATARINA. Ja no pot trigar la barca!

FILOMENA. I qui va a la barca?

CATARINA. El meu Gregori, el sogre i l'Àgata.

LLUÏSETA. Mireu com és l'Àgata! S'estaria sempre dins l'aigua!

CATARINA. És clar, com que n'és filla! (Acostant-se a les xicotes.) Per cert, quan vulgueu parlar d'en Pere Màrtir, feu-ho que aquells no ho sentin.

LLUÏSETA. I ell a qui festeja ara, a qui? (Enraonen baix perquè no les sentin.)

CATARINA. A la d'aquí davant. (Tornant a la feina.)

FILOMENA. A la Mariona?

LLUÏSETA. És clar que vol dir la Mariona; perquè la pobra de l'Àgata... Com que ni Déu sap d'on ha vingut, ja ho coneix ella mateixa que ningú la voldrà mai. Ara, la Mariona ja és altra cosa. Veritat, Catarina?

CATARINA. Calleu, calleu, que ara ve en Pere Màrtir.

FILOMENA. I amb la Mariona al costat! Cadascuna al seu lloc i escoltem-los quan passin.

(Les noies tornen a treballar a la xarxa. La MARIONA i en PERE MÀRTIR venen del camí de la esquerra i travessen l'escena.)

ÀNGEL GUIMERÀ
(Adaptació)

El mar ha estat una font d'aliment per als humans des de sempre, però no només hi estan implicats els pescadors i pescadores, sinó que hi ha molts altres oficis tradicionals al voltant del mar. Els coneixes?

Activitats

1 **BUSCA** en el diccionari els oficis del mar següents que no coneguis.

- mestre/-a d'aixa
- faroner/-a
- estibador/-a
- pescador/-a
- “remendador/-a”
- patró/-ona de vaixell

2 **INDICA** quins dels oficis de l'activitat anterior surten representats en el text i digues, en cada cas, el fragment concret corresponent.

3 **EXPLICA** la diferència entre *pescador/-a* i *peixater/-a*.

4 **IMAGINA** quin deu ser l'origen de l'Àgata i explica per què les altres dones deuen dir aquestes coses d'ella.

Com que la mar m'exclou dels seus combats

Com que la mar m'exclou dels seus combats
m'invento un peix espasa que travessa
de banda a banda la badia
i enforquilla un per un tots els banyistes.
(Se'n salvaran només aquelles noies
que en el precís moment de l'escomesa
alcin els ulls i em mirin, amoroses).
Tot seguit calo foc als para-sols
i, a més a més de dispersar les barques,
engego un bufarut que converteix
la platja en un sahara.
En acabat m'assec a reposar
i reprenc la lectura, mentre miro
de cua d'ull la gent que, com si res,
passeja indiferent vora de l'aigua.

MIQUEL MARTÍ I POL

El poeta se'ns presenta aquí enfadat per no poder fer com els altres. Com reacciona? Ens el podem prendre seriosament?

Activitats

- 1 LLEGEIX** el poema en veu alta i fixa't en el ritme. Hi ha el mateix nombre de síl·labes? Hi ha rima? I estrofes?
- 2 BUSCA** al diccionari les paraules que no entenguis. Comprends el que ens vol dir el poeta?
- 3 EXPLICA** què pot voler dir el poeta amb aquestes expressions:
  - El mar m'exclou dels seus combats.
  - El peix espasa enforquilla un per un tots els banyistes.
  - Engego un bufarut que converteix la platja en un sahara.Creus que és possible el que explica?
- 4 DIBUIXA** com t'imagines el que expressa el poema.

Continua l'itinerari

● **PENSA**

- Has llegit mai alguna llegenda sobre el mar? T'agrada llegir sobre aquest tema? Poseu en comú amb els companys i les companyes de la classe les vostres experiències lectores.
- Et sembla que Martí i Pol, a més de ser bon escriptor, és un bon lector? Relaciona-ho amb el text de la unitat 1.

● **IMAGINA**

Què faries si trobessis un mapa del tresor, el compartiries o el guardaries per a tu? Aniries a buscar-lo? Quina mena de tresor t'agradaria trobar? Per què?

● **INVENTA**

- Escriu un poema sobre el mar que tingui, almenys, quatre versos i algun tipus de rima.
- Prepara un argument per a una narració que tingui lloc en un vaixell.

